

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Kelen László ügyvéd által képviselt **I.r., II.r. felpereseknek** a dr. Papp Ildikó jogtanácsos által képviselt **I.r.**, a Dr. Bartha Ügyvédi Iroda által képviselt **II.r.**, a dr. Nagy Erzsébet ügyvéd által képviselt **III.r.**, a Kussinszky és Juhász Ügyvédi Iroda által képviselt **IV.r.** és a dr. Kenyeres Valéria jogtanácsos által képviselt **alperesek** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság által 2009. május 11. napján meghozott 9.P.20.198/2005/77. számú ítélet ellen az I.r. alperes részéről 78., a II.r. alperes részéről 79., az I.r.-II.r. felperesek részéről 80. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseket részben megváltoztatja, mellőzi az I.r.-II.r. alperesnek az állam részére az APEH Közép-dunántúli Regionális Igazgatósága Illetékfőosztálya felhívására fizetendő le nem rótt elsőfokú illeték megfizetésére szóló marasztalását azzal, hogy ezen le nem rótt elsőfokú illeték is az állam terhén marad.

Az I.r.-II.r. felperesek által 15 napon belül az V.r. alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 50.000 (Ötvenezer) Ft-ra leszállítja.

Az ítéltábla ezt meghaladóan a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles az I.r.-II.r. felperes egyetemlegesen megfizetni 15 napon belül az I.r.-II.r. alperes részére fejenként járóan 50.000 - 50.000 (Ötvenezer - Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget, a III.r. és V.r. alperesek részére fejenként járóan 5.000 - 5.000 (Ötezer - Ötezer) Ft, a IV.r. alperes részére 15.000 (Tizenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az megyei bíróság az ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r.-II.r. felperesek részére 461.695 Ft tőkét, és ennek 1999. október 1. napjától a

kifizetésig járó kamatait, a II.r. alperest az I.r.-II.r. felperesek részére szintén 461.695 Ft tőke és ennek 1999. október 1. napjától a kifizetésig járó kamata megfizetésére kötelezte.

Kötelezte az I.r. alperest az állam javára 63.761 Ft előlegezett költség, 27.697 Ft feljegyzett illeték, a II.r. alperest az államnak 63.761 Ft előlegezett költség és 27.697 Ft feljegyzett illeték megfizetésére is azzal, hogy ezt meghaladóan feljegyzett illeték és állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

Kötelezte az I.r.-II.r. felpereseket az I.r. alperes részére 150.000 Ft, a II.r. alperes részére 150.000 Ft, a III.r. alperes részére 200.000 Ft, a IV.r. alperes részére 200.000 Ft, az V.r. alperes részére 150.000 Ft perköltség megfizetésére is.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a szakértők mindegyike a felperesi ingatlanokat úgynevezett „vízjárta területnek” minősítette. Ebből fakadóan a mezőgazdasági hasznosítás során a vízjárta területek ebbéli minőségéből eredő károkért való felelősséget a 46/1999. Korm. számú rendelet 9. § /2/ bekezdése és 10. § /2/ bekezdése a tulajdonosra, használóra telepíti. Tehát jelen esetben a több okra visszavezethető kár azon része, amely a terület alacsony fekvéséből, illetve jelentős csapadék esetén a talaj vízzel telítettségéből ered, az alperesekre nem hárítható.

Kiemelte, hogy a rendeletnek a perbeli területre vonatkozó hatálya nem jelentheti azonban azt, hogy a területen bekövetkező bármely egyéb, a 10. § /1/ bekezdésében megjelölt tényezőre vissza nem vezethető vízzel kapcsolatos károsodást a használó volna köteles viselni. Azaz a kárnak azon része, amely nem a terület alacsony fekvésével „vízjárta” jellegével, hanem az **"B"**-ér körülbelül 2 - 2,5 km úton történő átfolyásával, továbbá a belvíz elvezetési feladatát az eltömedékelés okán ellátni nem tudó **Helység 1-i** belvíz csatornával kapcsolatos, nem hárítható a használóra, hanem további vizsgálatot igényel.

A megyei bíróság a károk tényezőik vizsgálata körében objektív és alapvető körülményként értékelte azt, hogy a perbeli időszakban olyan, az átlagot messze meghaladó mennyiségű csapadék hullott, amelynek elvezetése a külterületi vízfolyásoknak 100 %-os mértékű karbantartottságuk esetén sem feladata. A kárnak a rendkívüli hidrometeorológiai helyzetéből adódó részét, amely másra nem hárítható, így a tulajdonos köteles viselni.

Rögzítette a megyei bíróság, hogy noha eltérő súllyal, de károk tényezőként jelölte meg a vízügyi szakértők mindegyike a **"A"** illegális bedeszkázott állapotát a perbeli esőzések idején. Logikusnak látta az I.r. alperes által csatolt hidrometeorológiai szakvélemény azon levezetését, hogy minél magasabb a vízállás a mederben - és a víz már a töltések között, azaz szélesebb keresztmetszeten folyik át -, annál kisebb a jelentősége a bedeszkázásnak, azonban nem cáfolható az az összefüggés sem, hogy a bedeszkázás ténye egy adott ponton csökkenti a meder vízáteresztő képességét, duzzasztó hatása van, így hozzájárult ahhoz, hogy a depónia hiányos részen nagyobb mennyiségű víz jusson ki a mederből, mely a felperesi területek nagyobb mértékű, tehát hosszabb ideig tartó vízborítását, ezáltal nagyobb mértékű károsodását eredményezte.

A II.r. alperesi védekezés és az 1. számú Károlyi-féle szakvélemény ugyan utalt arra, hogy a II.r. alperesi jogelőd tett intézkedéseket az illegális duzzasztás megszüntetésére, azonban ennek konkrét módzatai, időpontja nem került bizonyításra. Tény az is, hogy a perbeli káreseményeket követően rövidesen a II.r. alperesi jogelőd a bedeszkázás

lehetőségét is egyszerű megoldással, a zsilip bontása nélkül kiküszöbölte. Adós maradt a II.r. alperes annak magyarázatával, hogy erre korábban miért nem kerülhetett sor. A II.r. alperes tehát ily módon nem igazolta, hogy hatósági jogköréből eredő feladatainak a "A" illegális bedeszkázásával kapcsolatosan eleget tett, így az ebből eredő károkért kártérítési felelőssége megállapítható.

A kár bekövetkeztének rész okaként értékelte a megyei bíróság azt a körülményt is, hogy az "B"-ér töltése a "A" feletti néhány 100 méterre hiányos, alacsony volt, a meder vízelvezető képessége a kiépítettségéhez képest 70 %-os volt, illetőleg a tanúk által előadottak és a fotók arra engedtek következtetni, hogy a vízelvezető képesség - konkrétan a "A" feletti szakaszon - a 70 %-ot sem érhetette el. Ennek oka az volt, hogy a karbantartási munkákra az utóbbi években nem került sor, a meder fákkal benőtt, eliszapolódott volt.

Amennyiben az "B"-ér vízelvezető képessége megfelel a kiépítettségének, a meder karbantartottsága megfelelő, a védőtöltés folyamatos, úgy az átlagon felüli csapadékmennyiség mellett is a meder csapadékvizek nagyobb mennyiségét képes elvezetni, így a felperesek területére folyó víz mértéke kisebb, ezáltal a vízzel borítottság időtartama rövidebb, amely a bekövetkezettnél kisebb kárt eredményezett volna a felperesek használatában lévő területeken.

Az I.r. alperes kezelésében álló "B"-ér tekintetében a Vgt. 7. § /1/ bekezdés, /2/ bekezdés b./ és d./ pontjaiban a 16. § /2/ bekezdésében írt feladatok ellátása az I.r. alperesi jogelődöt terhelte. Azt a tényt, hogy ezen kötelezettségének maradéktalanul - a közérdek mértékéig - eleget tett, az I.r. alperesnek kellett volna bizonyítania, aki ezen bizonyítási kötelezettségének eleget tenni nem tudott.

"C" szakértő azon megállapítása, és az I.r. alperes ezen alapuló védekezése, miszerint a karbantartási feladatainak az I.r. alperes „pénzügyi lehetőségei szerint” eleget tett, részben meghaladja a szakértő kompetenciáját, részben pedig tényszerűségében sem alátámasztott. Arra vonatkozóan ugyanis az I.r. alperes konkrét bizonyítást nem ajánlott fel, hogy a benőtt fák kivágásának költsége, illetőleg a "A" feletti alacsony depónia feltöltésének költsége, melyek a kár mértékét csökkenthették volna - amelyek nem beruházási jellegű, hanem fenntartási munkáknak tekinthetők - valóban meghaladta a kár bekövetkeztét megelőző évek költségvetési kereteit.

Azt az alperesi állítást pedig, miszerint az "B"-ér a depónia hiányos állapotában - illetőleg nem kellően karbantartott állapotában - is el tudta látni feladatát, tehát hogy a 3 - 10 évenkénti gyakoriságú csapadékokat el tudta vezetni károkozás nélkül, egyik szakvélemény sem támasztotta alá.

Figyelemmel arra, hogy az "B"-ér állapota és a felperesek kára közti részoki összefüggés megállapítható az I.r. alperes pedig nem bizonyította, hogy a kezelésében álló "B"-ér karbantartása tekintetében jogelődje a jogszabályi kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, felelőssége a felpereseket - az "B"-ér állapotával összefüggésben ért - károkért megállapítható.

Rögzítette a megyei bíróság, hogy részoki szerepet tulajdonítottak a szakértők a **Helység 1-i** belvízcsatorna eltömedékelésének is, mivel ennek tudható be az, hogy a felperesi területeken részben belvízből, részben az **"B"**-ér vízből származó vízborítás nem tudott levezetődni.

Tényként állapította meg a megyei bíróság, hogy a belvízcsatorna eltömedékelése nem volt jogellenes állapot, hiszen arra BNV kivitelezése során vízügyi engedély alapján került sor, illetőleg a külterületen lévő eltömedékelés olyan közvetlen kárral fenyegető helyzetet nem jelentett, amely az I.r.-II.r. alperesi jogelőd, mint hatóság haladéktalan intézkedési kötelezettségét alapozta volna meg. Az eltömedékelés fenntartásának vagy megszüntetésének kérdése a területre vonatkozó kormányzati szintű és átfogó rendezési koncepció függvénye volt. A területi folyamatos rehabilitáció hatálya alá tartozott, amely beruházója a **"D"** Iroda volt.

Ennek tükrében azt állapította meg a megyei bíróság, hogy az eltömedékelés esetleges megszüntetése, mint kármegelőzés nem az I.r.-II.r. alperesi jogelőd, mint kezelő karbantartási feladata volt, hanem olyan vízügyi döntés, amelyet a teljes területre vonatkozó hatályos rehabilitációs terv volt hivatott rendezni.

A belvízcsatorna huzamosabb ideig tartó eltömedékelt állapotáért tehát az I.r.-II.r. alperes felelőssége nem állapítható meg.

Rögzítette a megyei bíróság, hogy a fentiekben túlmenően azonban 1999. június 19. napját követően, amikor a perbeli területek víz alá kerültek, és ennek tényét a felperesek jelezték az I.r. alperesi jogelőd felé, az I.r. alperesnek a Vgt. 16. § /3/ bekezdése szerinti vízkárelhárítással összefüggő feladata lett volna az eltömedékelés „megnyitásával” a vízelvezetés lehetővé tétele, és ezáltal a kár csökkentése. Ezen feladatának az I.r. alperes csak 1999. július 19-én tett eleget, amikor munkagépet küldött a tömedékelés átvágására, ezáltal a víz lefolyását biztosította. Ha a fenti feladatának az I.r. alperes annak felmerülésekor eleget tesz, a vízborítás időtartamát, így a kár mértékét csökkenthette volna. Az I.r. alperes kárelhárítási tevékenységének indokolatlan késedelme ily módon az I.r. alperes kárfelelősségét megalapozza.

A megyei bíróság az I.r. alperesnek az **"B"**-ér karbantartási hiányosságait, továbbá víz kárelhárítási feladatainak késedelmes ellátásával összefüggésben fennálló kárfelelősségének mértékét az igazolt és meg nem térült kár 10 %-ában látta megállapíthatónak, a II.r. alperes kárfelelősségének mértékét pedig az **"A"** eldeszkázott állapotából eredően szintén 10 %-ban határozta meg a megyei bíróság.

A III.r. alperes kárfelelősségét a megyei bíróság a III.r. alperesi védekezésben írtak okán nem látta megállapíthatónak, mivel a Vgt. 2. § /1/ bekezdés, 3. § /3/ bekezdés, 16. § /1/ bekezdésében írt állami feladatok ellátásáért, végrehajtásáért, a feladatok jogszabályban meghatározott címzettjei tartoznak felelősséggel. Tehát a vízügyi igazgatóság azon szervezeti egységeinek - köztük az I.r. - II.r. alpereseknek - magatartása, vagy mulasztása képezheti a vizsgálódás tárgyát és alapozhatja meg a kártérítési kötelezettségüket, amelynek feladata a Vgt. 2. §, 3. § és 16. §-ában írtak végrehajtása.

A megyei bíróság a IV.r. alperesi elévülési kifogást az alábbiak okán fogadta el:

A felperesek kárát, a kipusztult növényzet terméskiesése, illetőleg a talajszerkezet megrongálódása, a tápanyagok kimosódása jelenti. Ezek mindegyike 1999. június, júliusban bekövetkezett. Az a tény, hogy a felperes a talaj rekultivációt elvégezte-e, és amennyiben igen, úgy melyik évben, milyen mértékben végezte el, ezáltal azon költségei, amelyekben a talajszerkezet megrongálódás, mint kár megnyilvánul, mikor merültek fel, a kártérítés esedékességének szempontjából relevanciával nem bír. A felperesek kártérítési igénye a kár bekövetkeztétől, vagyis 1999. júliustól volt esedékes, így a felpereseknek a IV.r. alperessel szemben 2005. decemberében előterjesztett kártérítési igénye elévült.

Az V.r. alperes vonatkozásában a bíróság a felperesi kárigényt az okozati összefüggés hiánya miatt utasította el. E körben kiemelte, hogy a vízügyi szakértői vizsgálat nem terjedt ki azon szempontoknak a BNV beruházás során történő számbavételére, amelyek a belvízcsatorna munkálatok tényleges kivitelezési sorrendjét meghatározták. Ennek ellenére, amennyiben el is fogadható azon szakértői megállapítás, miszerint az V.r. alperes jogelődje a **Helység 1-i** belvízcsatornát érintő BNV munkálatokat a 4/1981. (IV.4.) OVH rendelkezés I. fejezet általános előírásának megsértésével végezte és a munkálatok nem megfelelő technológiai sorrendben történtek, nincs releváns ok-okozati összefüggésben a felperest 1999-ben - számos körülmény egyidőben fennállása következtében - ért vízkárral. A rövid idő alatt kivitelezni tervezett munka befejezését követően a kivitelezés technológiai sorrendjének már nyilvánvalóan semmi jelentősége nem lett volna. A BNV munkák időszakában (az 1980-as évek végén), amikor a belvízcsatorna munkálatainak kivitelezésének sorrendje meghatározásra került, nem volt előrelátható sem az, hogy a BNV leállításra kerül, sem az, hogy a terület egységes koncepció szerinti rehabilitációja évekig nem történik meg, így a munkaközi állapotok közel 10 évig változatlanul maradnak és ezáltal közvetett részoki tényezővé válhatnak - más körülményekkel együtt - a felpereseket ért károsodás folyamatában.

Az ítélet elleni fellebbezésében az I.r. alperes az ítélet megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását, az I.r. alperes illetékfizetésre kötelező rendelkezésének mellőzését kérte.

Fellebbezésének indokolásában előadta, hogy iratellenesen a szakértői véleményekkel ellentétesen állapította meg a bíróság az I.r. alperes felelősségét 10 %-ban. "**C**" szakértő azt állapította meg, hogy az I.r. alperes a fenntartási, karbantartási munkálatokat a lehetőségei szerint elvégezte, ezt az álláspontot osztotta a Tatai Városi Bíróság is az ítéletében. Az I.r. alperes e tekintetben úgy járt el ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A „töltéshiányosság” a nagyobb értékű **Helység 1-i** belterületet védte a rendkívüli vizektől, melyek a periratok szerint is meghaladták a 10 éves előfordulási valószínűséget. Azon megállapítást, hogy az I.r. alperes a lehetőség szerint elvégezte - és úgy járt el ahogy az az adott helyzetben elvárható - a karbantartási munkálatokat, sem a felperesek, sem az alperesek nem vonták kétségbe, maga a bíróság sem fogalmazott meg a per során ezzel kapcsolatosan aggályokat, erre vonatkozó további kérdést a szakértő felé nem intézett. Miután a felek sem vitatták, alappal gondolhatta az I.r. alperes, hogy e kérdéskörben további bizonyításra nincs szükség. A bíróság a szakértői vélemények elkészítése és a szakértők meghallgatása után hosszú idő elteltével az I.r. alperes felé 2009. április 15. napján intézett felhívásában tért ki a fenntartási kérdésekre ismét, mikor már a dokumentumok nem voltak fellelhetőek.

Azon ítéleti hivatkozásra, mely szerint az I.r. alperes nem ajánlott fel bizonyítást a depónia feltöltésével kapcsolatban, utalt arra, hogy a hivatkozott 2009. április 27-i előkészítő

iratukban fejtették ki, miszerint az adott helyzetben a „hiányosság” nem igényelt intézkedést. Az ott kifejtett szakmai álláspontjukkal kívánták bizonyítani, hogy úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

"E" szakértő összesen 10 %-os mértékű „felelősséget” jelölt meg az **"B"**-ér kiömlési szelvénye környékének állapotával, és a **"A"** állapotával összefüggésben. Ezek közül az utóbbi a jogutódlásra tekintettel a II.r. alperes hatáskörét érinti. A szakvéleményben azt is kifejtette a szakértő, és az I.r. alperes is hivatkozott rá, hogy a perbeli káreseménykor helyi vízkár elleni védekezés volt, a helyi vízkár elleni védekezés pedig önkormányzati feladat.

Kiemelte, hogy a felek által sem vitatottan és a véleményekkel, tanúmeghallgatásokkal is alátámasztottan a káreseménykor olyan rendkívüli esőzés történt, amely önmagában alkalmas volt a kár előidézésére, így minden egyéb körülmény olyan távoli összefüggésben áll a káreseménnyel, hogy a kár kiváltó és előidéző okaként nem vehetők figyelembe. Ezt támasztja alá az is, hogy 1999-ben a felperesek vis maior-ra hivatkozással - melyet az I.r. alperes a rendkívüli hidrometeorológiai helyzet igazolására szakvéleménnyel támogatott - kárenyhítési kérelmet nyújtottak be, kérelmük alapján támogatásban részesültek. A vis maior fennállása azonban kártérítési igényt kizárja. Utalt arra, hogy az előtéssel veszélyeztetett területeket a tulajdonos/használó saját kockázatára műveli. Erre tekintettel szintén nem jöhet szóba kártérítési igény, különös tekintettel a káresemény évét követő rekultivációs költségekre vonatkozóan.

A kár mértékével összefüggésben megjegyezte, miszerint kifogásolja, hogy a kár mértékének egyediesítésére nem került sor a per során. Az I.r. alperes indítványozta, hogy a felperesek igazolják a káreseményt megelőző és azt követő évek vonatkozásában a bevételüket, jövedelmüket, illetve ezt a bíróság az adóhatóságtól szerezze be, ennek alapján lett volna megállapítható, hogy reális-e elmaradt haszonként több millió Ft-os kárigény, különös tekintettel arra, hogy a perben a felperesek jövedelem hiányára hivatkozással költségmentesség engedélyezését kérték. Bizonyítási indítványának a megyei bíróság nem tett eleget és a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglaltak ellenére ennek indokát sem adta.

Az illetékfizetésre való kötelezettségük körében előadták, hogy az I.r. alperes személyes illetékmentes, amit az I.r. alperesi jogelőd ellenkérelmében már jelzett, és az erre vonatkozó külön nyilatkozatot is becsatolta.

A II.r. alperes fellebbezése szintén az ítélet részbeni megváltoztatására és a felperesi kereset teljes elutasítására irányult.

Megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait előadta, hogy az 1. számú Károlyi szakvélemény önmagában elegendő bizonyíték arra, hogy a II.r. alperes jogelődje intézkedéseket tett az illegális duzzasztás megszüntetésére.

Tekintettel arra, hogy ezen intézkedések nem a hatósági jogkörben elrendelt hatósági ellenőrzési eljárás keretében történő beavatkozások, hanem csupán a jogszabályban rendelt vízgazdálkodási feladatok ellátási rendje szerinti tevékenységek voltak alapvetően műszaki beavatkozás formájában, ezen tevékenységek külön naplózása 2009. évben már nem volt fellelhető. Amennyiben erre, mint bizonyítási eszközre korábban igény merült volna fel, a II.r. alperes az erre vonatkozó bizonyítási eszközöket felkutatta volna, de

mindezt 2009 tavaszán többszöri átszervezést követően a II.r. alperes terhére értékelni megalapozatlan. A bedeszkázás lehetőségének egyszerű megoldással történő rövides kiküszöbölése sem írható mindezzel összefüggésben a II.r. alperes terhére, mivel nem lehet számon kérni valamely műszaki megoldás bevezetésének időszerűségét.

A felperesek fellebbezése úgyszintén az ítélet részbeni megváltoztatására, ám a keresetüknek való teljes helyt adásra irányult.

Szintúgy megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataikat kiemelték, hogy a II.r. alperes csak egy hónap elteltével küldött gépeket a tömedékelés átvágására, amely miatt a víz csak egy hónappal később tudott lefolyni a területről, mint az elvárható lett volna. A kár mértékét szakvélemény állapította meg, amely a felperes keresetét alátámasztotta, megállapítva, hogy az általa kért kártérítés mértéke nem túlzó.

A kár oka az alperesek mulasztása volt, azért következett be, mert a területre kerülő víz a II.r. alperes hibájából a területről elfolyni nem tudott, 14 napi vízborítást a termények elbírtak volna. A kár teljes egészében egyrészt az évek óta elmaradt munkák, másrészt az eltömedékelés megszüntetésének késedelme eredménye.

Kiemelték, hogy a kárfelelősség mértékét csak a személyek közötti viszonyban lehet értelmezni, a bíróság a felperesek magatartását viszont jogszerűnek ítélte meg, felelősséget terhükre nem állapított meg, az alperesek jogellenes magatartását ezzel szemben megállapította, melyből következően az alpereseknek a kárt 100 %-os mértékben kell megtéríteniük.

E körben a megyei bíróság törvény és irattalenesen döntött akkor, amikor elfogadta a 46/1999. (III.18.) Korm. számú rendeletre hivatkozást: Igaz, hogy a rendelet 1999. június 1-jétől lépett hatályba, de az ezt megelőző időszakra visszamenőleg nem állapíthatott meg jogokat és kötelezettségeket. Mivel a vetés, illetve a mezőgazdasági termelés 1998-ban történt, ezen jogszabály a felperesekre nézve nem alkalmazható, mivel nem visszaható hatályú. A Korm. rendeletben foglaltak kizárólag az 1999-es évi őszi vetéstől lettek volna alkalmazhatóak.

Álláspontjuk szerint a megyei bíróságnak a perköltség vonatkozásában hozott döntése is hibás, mivel a bíróság a kár mértékét a szakértővel összhangban 4.889.947 Ft-ban állapította meg, ez nem eltúlzott, melyből következően a Pp. 81. § /2/ bekezdése alapján a felperesek az I.r. és II.r. alperesekkel szemben 100 %-ban pernyertesek lettek, így az alperesek lennének kötelesek a felperesek felé perköltséget fizetni.

E körben kiemelte azt is, hogy az V.r. alperes a perben ténylegesen nem vett részt, jogi képviselője nem volt, így részére „ügyvédi díjat” a bíróság nem állapíthatott volna meg. A felperesek álláspontja szerint az alperesek a Pp. 51. § a./ pontja szerinti egységes pertársak, hiszen a kárért való helytállásuk közös kötelezettség, melyben a felelősség mértéke csak egységes bírálható el, illetve dönthető el. Ebből következően mivel az I.r.-II.r. alperesek felelősségét a megyei bíróság megállapította, a felperesek a teljes alperesi pertársasággal szemben lettek 100 %-osan pernyertesek.

A felek fellebbezési ellenkérelmei az általuk nem támadott ítéleti rendelkezések helybenhagyására irányultak.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. § /3/ bekezdése értelmében a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között felülbírálván megállapította, hogy a felperesek és az I.r. alperes fellebbezése kis részben alapos, a II.r. alperes fellebbezése nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges - a felajánlott - körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának megfelelően, helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, a per fő tárgya tekintetében az abból levont jogi következtetéssel és az érdemi döntésének indokolásával is az ítélet tábla teljes körűen egyetért.

Osztja az ítélet tábla teljes körűen azt az elsőbírői álláspontot, hogy a kár több, egymást kiegészítő, erősítő részoki tényezőre vezethető vissza.

Ilyen részoki tényező volt - az I.r. alperesi fellebbezéssel érintett körülmények tekintetében - az, hogy a "B"-ér töltése az "A" felett néhány 100 méterre hiányos, alacsony volt, a meder vízelvezető képessége a kiépítettségéhez képest 70 %-os volt, illetve a "A" feletti szakaszon a 70%-ot sem érte el. Osztja az ítélet tábla azon első bírői megállapítást is, hogy egyrészt a szakértő kompetenciáját meghaladja annak vizsgálata, hogy milyen pénzügyi lehetőségei voltak az I.r. alperesnek a karbantartási feladatai ellátása körében, másrészt az alperes nem bizonyította, hogy ezen feladatok ellátása valóban meghaladta volna a kár bekövetkeztét megelőző évek költségvetési kereteit.

Az a fellebbezési hivatkozás pedig, hogy az I.r. alperesnek a karbantartás elvégzését igazoló dokumentumai már nem voltak fellelhetőek, az I.r. alperes bizonyítási kötelezettségét nem menti, hiszen a per 2000. szeptember 22. napján indult, az alperesnek így módon számítania kellett arra, hogy a karbantartási kötelezettségét igazoló bizonyítékokat a perben elő kell adnia, így gondoskodnia kellett volna azok megőrzéséről.

Helyesen az az első bírői álláspont is, miszerint egyik szakvélemény sem támasztotta alá azt a tényt, hogy az "B"-ér depónia hiányos állapotában, illetőleg nem kellően karbantartott állapotában is el tudta volna látni a feladatát, a perben nem volt az I.r. alperes által igazolt, azt a szakvélemények sem támasztották alá.

Tényszerű az az I.r. alperesi fellebbezési érvelés, hogy a helyi vízkár elleni védekezés önkormányzati feladat, azonban önmagában ez a tény az I.r. alperesi mulasztásokat, felelősségét nem érinti, ugyanígy nem érinti az a tény sem - mulasztásai okán -, hogy a káreseményben szintén részoki szerepet játszott a rendkívüli hidrometeorológiai helyzet, valamint az adott terület „vízjárta terület” jellege sem, ez utóbbi tényező - mint ahogy azt a megyei bíróság helyesen értékelte is - legfeljebb a felelősségének mértékét csökkenti.

A kár mértékének bizonyítottságával kapcsolatos I.r. alperesi fellebbezési érvelés is alaptalan.

Az I.r. alperes valóban előbb vitatta a felperes által megjelölt kár mértékét, illetve kételyét fejezte ki a mezőgazdasági szakértői véleménnyel kapcsolatban, de a 76.sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvbe (7. oldal utolsó bekezdés) foglaltan akként nyilatkozott, hogy bár

a szakvéleménnyel kapcsolatban továbbra is vannak kételyei, azt a bírói döntés alapjaként elfogadta.

Ugyanez vonatkozik az eltömedékelés megszüntetése vonatkozásában elvárható I.r. alperesi magatartás késedelmére is, e körben is osztja az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének indokolását.

A II.r. alperes fellebbezésével kapcsolatban szintén osztja az ítéltábla az első bírói álláspontot: egyértelműen megállapítható volt a perben, hogy a káresemény időpontjában a "A" bedeszkázott állapotban volt, ennek megszüntetésére a II.r. alperesi jogelőd egy egyszerű megoldás alkalmazásával csak a káresemény bekövetkezte után tett intézkedéseket.

Az I.r.-II.r. felperesi fellebbezéssel kapcsolatban rögzíti az ítéltábla, hogy helyesen állapította meg a megyei bíróság részoki tényezőként, hogy a kárt szenvedett terület „vízjárta területnek” minősül, valamint helyes volt azon megállapítása is, hogy a kár bekövetkeztében az átlagot meghaladó mennyiségű csapadék is közrehatott.

Téves az a fellebbezési érvelés, miszerint a 46/1999. (III.18.) Korm. számú rendelet ne vonatkozhatna a jelen perbeli tényállásra, ugyanis az alkalmazandó jogszabályok vonatkozásában nem a vetés időpontjának, hanem a kár bekövetkeztének van szerepe (1999. június 18-i kezdő időpont) a Korm. rendelet pedig 1999. június hó 1. napján lépett hatályba.

A rendkívüli hidrometeorológiai helyzet vis maior-ként értékelendő, így a kárnak ebből adódó részét is, mint ahogy a „vízjárta terület” jellegből adódó részét is helyesen telepítette a felperesi oldalra a megyei bíróság. (Ptk. 99. §) Mindezek nem érintik azt - az egyébként helyes - ítéleti megállapítást, hogy a felperesek kárenyhítési kötelezettségüknek eleget tettek.

Az ítéltábla álláspontja szerint a megyei bíróság a részoki tényezők helyes számbavétele, egymásra hatásának vizsgálata, kellő mérlegelés mellett állapította meg a közrehatások mértékét, illetve az I.r.-II.r. alperesre áthárítható kár összegét is. E körben szintén utal az ítéletben kifejtett indokaira.

Téves az a felperesi fellebbezési érvelés, ami a Ptk. 340. §-ára, és 359. § /1/ bekezdésére alapítva 100 %-ban látja indokoltnak áthárítani a kárt az alperesekre, ugyanis - mint ahogy az ítéltábla a fentiekben kifejtette - a kár egy részének viselését („vízjárta terület”) valóban dogmatikailag a Ptk. 340. §-ára - mivel ilyen jellegű területen folytattak mezőgazdasági tevékenységet - tekintettel, és a 46/1999. (III.18.) Korm. számú rendeletre alapítva kell a felperesek viselniük, másrészt ettől függetlenül a vis maior-ra tekintettel nem háríthatják át másra.

Jelen esetben a kár konkrétan meghatározható - a szakértő meg is határozta - nem általános kártérítésről van szó, hanem a meghatározott kár egy részét a felperesek az alperesekre nem háríthatják át, mert azt rájuk telepíti részben a Korm. rendelet, részben pedig a Ptk. 99. §-a.

Téves az a felperesi érvelés is, miszerint az alperesek a Pp. 51. § a./ pontja szerinti pertársaságot képeztek volna, és ebből következően a felperesi oldal a teljes alperesi pertársasággal szemben 100 %-osan lett volna pernyertes, ezért nem a Pp. 81. § /1/ bekezdése, hanem /2/ bekezdése szerint kellett volna az alperesi oldalt teljes mértékben kötelezni a perköltség viselésére. Jelen esetben a pertársaság a Pp. 51.§ b./ pontja szerinti egyszerű pertársaság: a felperesek választhattak, akár együttesen, akár külön-külön is perelhatték volna az alpereseket. Helyes tehát az az első bírói álláspont, miszerint a perköltség viselésében való döntését a Pp. 81. § /1/ bekezdésére alapította. A III.r.-IV.r. és V.r. alperesekkel szemben a felperesi pervesztesség pedig egyértelműen megállapítható, így ezen alperesek a felperes felé nyilvánvalóan perköltség fizetésére - a jelen perbeli esetben fel nem merülő kivételek hiánya okán - nem kötelezhetőek.

A fenti felperesi fellebbezés körében utal az ítélet tábla a IV.r. alperesi ellenkérelmi nyilatkozatra is, miszerint vele szemben az elsőfokú ítélet teljes körben jogerőre emelkedett: a felperes fellebbezése a IV.r. alperest érintően a javára megítélt perköltség megváltoztatására irányult.

Alappal hivatkozott ugyanakkor az I.r. alperes a vele kapcsolatban feljegyzett illeték viseléséről szóló elsőfokú döntés téves voltára: Az 1990. évi XCIII. törvény 5. § /1/ bekezdés c./ pontja alapján az I.r. alperes teljes személyes illetékmentességet élvezett, ezért a pervesztességére eső, vele kapcsolatban feljegyzett illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Osztotta ugyanakkor az ítélet tábla a felperesi fellebbezést az V.r. alperessel kapcsolatosan részben, és annyiban, hogy bár kétségtelen, hogy az V.r. alperes a tárgyalásokon nem vett részt, de egyértelműen megállapíthatóan jogi képviselővel rendelkezett, aki ellenkérelmet készített, így a 32/2003. (VIII.22.) IM. számú rendelet 3. § /1/ és /2/ bekezdés a./ pontja és /6/ bekezdése alapján a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre figyelemmel mérsékelt jogi képviselési díjból álló elsőfokú perköltség megfizetésére igényt tarthat.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a rendelkező rész szerint - azt a per főtárgya vonatkozásában helyben hagyva - a Pp. 253. § /2/ bekezdése értelmében részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárásban döntő részt pervesztés I-II.r. felperesek a Pp. 81. § /1/bekezdése, itteni pervesztességük arányában kötelesek az I.r.-V.r. alperesek jogi képviselési díjból álló perköltsége - melynek mértéke vonatkozásában a bíróság figyelembe vette - nemcsak az egyes fellebbezési értékeket, hanem a kifejtett jogi képviselői tevékenységet is - megfizetésére, míg a feljegyzett fellebbezési eljárási illetékeket - a II.r. alperes a fellebbezési illetéket lerőta - az I.r.-II.r. felperes személyes költségmentessége, illetőleg az I.r. alperes személyes illetékmentessége nyomán a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Győr, 2010. évi május hó 20. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Lezsák József sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró